

ข่าวสารความเคลื่อนไหว KM

นี่ OJ ได้ถอดบทเรียนการเล่าเรื่อง ของ อาจารย์ ดร.อิสรชัย สุจริตสาร หัวหน้าโครงการศูนย์วิจัยนวัตกรรมการผลิต ไผ่หวาน “ประสบการณ์การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ การปลูกผัสน้ำปลาดิบ” ในวิทยุชุมชน 28 เมษายน 2554 ที่ผ่านมา หลาย ๆ ท่านที่ได้แวะ เจ้าร่วมกิจกรรม ก็คงจะจำกันได้ นี่ OJ ได้คัดย่อประเด็นที่น่าสนใจ...

“... ความเสียหายในการปลูกผัสน้ำปลาดิบ เช่น ปลูกแล้วตาย ถ้าไม่ตายก็ได้แต่หัวผัสน้ำขนาดเล็ก ทำให้ผลผลิตมีจำนวนน้อย... จากเสียงสะท้อนปัญหาของกลุ่มเกษตรกร จึงเป็นจุดประกาย ความคิดหรือแรงบันดาลใจ ที่อาจารย์ต้องหันมาศึกษาทำการวิจัยผัสน้ำอย่างจริงจังมากขึ้น”

“...อาจารย์ อิศ ได้กล่าวถึงทำนองไปๆมาๆ ๆ นำประสบการณ์ที่ เล่ามาทั้งหมดมาปรับใช้ในกระบวนการทำงาน การดำเนินชีวิตปกติ กล่าวแบบสั้น ๆ ว่า...ต้องมีวิธีการคิดแบบนอกกรอบที่สุดยิ่ง ไม่วิพากษ์วิจารณ์ คนอื่นจนกว่ามีหลักฐานได้ คิดที่จะทำอะไรสักอย่าง หนึ่งใจกับสังคม และต้องมีคุณธรรม ควบคู่กับการทำงาน”

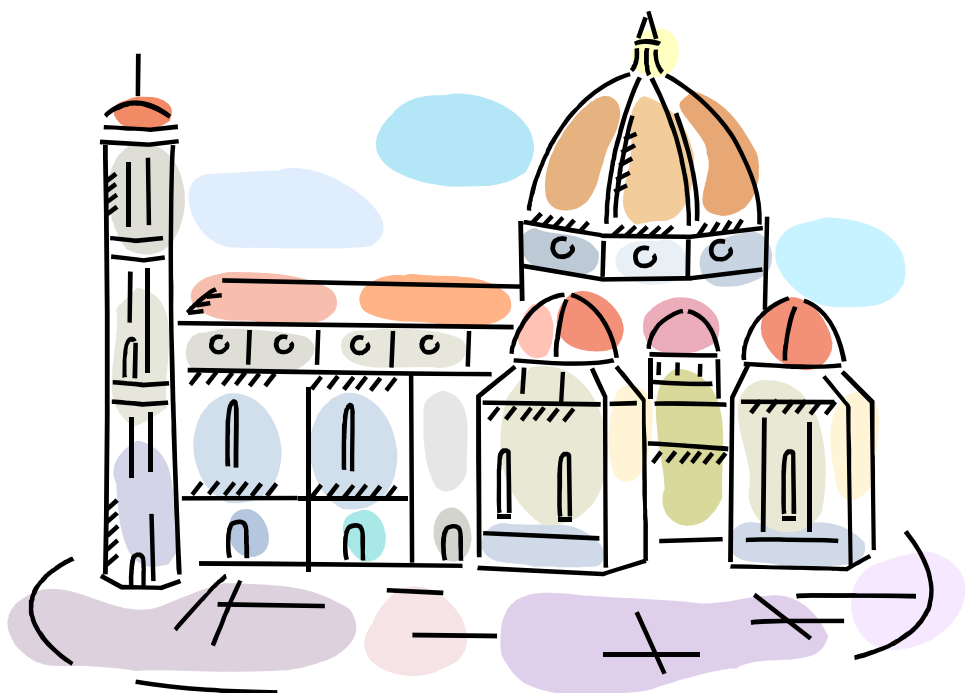
นี่ OJ 2 พ.ค. 2554

ภาพข่าวสารความเคลื่อนไหว KM

การถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์
ภายในเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ประจำปีงบประมาณ 2554

ครั้งที่ 3

หัวข้อแลกเปลี่ยน “ ประสพการณ์การถ่ายทอดองค์ความรู้ การปลูกมันสำปะหลัง ”

โดย อาจารย์ ดร.อัศจรรย์ สุขธำรง หัวหน้าโครงการศูนย์วิจัยมันสำปะหลัง ผู้เล่าเรื่อง
วันพฤหัสบดีที่ 28 เมษายน 2554 เวลา 10.00 น.

ณ บริเวณห้องโถง อาคารสุรพัฒน์ 1 เทคโนโลยีธานี

บรรยากาศในวันนี้แม้อากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าวแต่น้อง ๆ ก็เข้ามาร่วมกิจกรรมอย่างดี สิ่งหนึ่งที่จูงใจให้หลาย ๆ คน เดินเข้ามา อาจเป็นเพราะการตกแต่งสถานที่ค่อนข้างจะแปลกตาไปจากเดิม ... และสังเกตได้ว่าผู้เข้าฟังครั้งนี้ค่อนข้างสูงวัย มีฐานะ ... ส่วนหนึ่งอาจมาจากการตั้งชื่อหัวข้อเรื่องก็ได้

วันนี้ที่ OJ ได้สวมบทบาท เป็นผู้ดำเนินรายการกิจกรรมที่ต้องการให้น้อง ๆ ภายในเทคโนโลยีธานีได้มีส่วนร่วมในกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ประสบการณ์ภายในเทคโนโลยีธานี ครั้งนี้ถือว่าเป็นครั้งที่สามในรอบปีงบประมาณ 2554

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบโจทย์เป้าหมาย “พนักงานสามารถให้บริการข้อมูลเบื้องต้นแก่ลูกค้าได้” และจำเป็นต้องอ้างอิงตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2553 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานตัวบ่งชี้ที่ 7.2 ในข้อที่ 1 มีการกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์อย่างน้อยครอบคลุมพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต และด้านการวิจัย และข้อที่ 5 มีการนำความรู้ที่ได้มาจัดการความรู้ในปีการศึกษาปัจจุบันหรือที่ผ่านมาที่เป็นลายลักษณ์อักษร จากความรู้ ทักษะของผู้มีประสบการณ์ตรง ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานจริง

ในตอนต้นที่ OJ ได้เกริ่นนำถึงแผนงานปีงบประมาณ 2554 มุ่งเน้นการดำเนินงานที่เกิดขึ้นของแต่ละฝ่าย/โครงการ เพื่อให้น้อง ๆ ในเทคโนโลยีธานีรับรู้ข้อมูลการดำเนินงานโดยผ่านกลไกกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ... จากครั้งแรกเป็นการแลกเปลี่ยนของโครงการอุทยานผีเสื้อใช้ชื่อว่า “เปิดตำนานอุทยานผีเสื้อ จากรุ่นสู่รุ่น” จัดขึ้นในเดือนมกราคม 2554 ถัดมาในครั้งที่สอง เป็นกิจกรรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ในหัวข้อ “การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี (2555-2559) และการจัดทำประกันคุณภาพภายในเทคโนโลยีธานี” เป็นการถ่ายทอดความรู้รับนโยบายจากระดับมหาวิทยาลัยลงสู่ระดับหน่วยงาน หลังจากนั้นเป็นถ่ายทอดความรู้สู่ปฏิบัติระดับพนักงานจัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2554 และในแผนงานครั้งถัดไปคงเป็นโครงการหน่วยบริการงานแปลและล่ามและฝ่ายบริการวิชาการ

และต้องขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการเทคโนโลยีธานี (ผศ.ดร.ฉัตรชัย โชติษฐยางกูร) ให้โอกาสและสนับสนุนกิจกรรมเป็นอย่างดี สังเกตได้ว่าแทบทุกครั้งท่านต้องเข้าร่วมงานด้วย

สำหรับครั้งนี้ใช้ชื่อว่า “ประสพการณ์การถ่ายทอดองค์ความรู้การปลูกมันสำปะหลัง” มีท่านอาจารย์ ดร.อัศจรรย์ สุขธำรง หัวหน้าโครงการศูนย์วิจัยมันสำปะหลัง เป็นผู้เล่าเรื่อง โดยขออนุญาตเข้าสู่บทเรียน การถ่ายทอดความรู้ ประสพการณ์ ผ่าน วิธีการเล่าเรื่อง...

ขออนุญาตในการเรียกชื่ออาจารย์แบบสั้นๆ ว่า “อ.อัศ” ซึ่งอาจารย์ได้เล่าประวัติความเป็นมาก่อนที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งหัวหน้าโครงการศูนย์วิจัยมันสำปะหลังกับเทคโนโลยีที่ว่า ... เดิมอาจารย์เคยเป็นอาจารย์สอนในม.เกษตรศาสตร์และทำวิจัยที่ไรสุวรรณควบคู่กันไป เมื่อเกษียณอายุราชการแล้วจึงได้มาทำงานที่ มทส. ในปี 2537 และได้ตั้งใจไว้จะไม่ทำงานสายงานบริหารเพราะตั้งแต่จบมาได้ทำงานมาแต่สายบริหารมาตลอด อาจารย์ให้เหตุผลว่าการทำงานสายงานบริหารก็ต้องทำหน้าที่คอยแก้ปัญหาในคนอื่นตลอด เหมือนคนทำงานปิดทองหลังพระ และถ้าเป็นไปได้ ตั้งใจว่าจะทำอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและตอบแทนให้กับสังคมบ้าง

นอกจากบทบาทการเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยแล้วอาจารย์ได้ทำงานวิจัยควบคู่กันจากประสบการณ์เดิม ๆ อ.อัศเล่าว่า ต้องทำตามความต้องการของเจ้าของทุนว่าต้องการอะไร แล้ววิจัยเป็นไปตามนั้น ซึ่งอาจารย์คิดว่ามันไม่ใช่งานวิจัยที่แท้จริง และไม่สามารถใช้ความคิด ความรู้ ความสามารถที่มีอยู่ในตัวอาจารย์เองได้เต็มทั้ง 100 % ได้มากนัก จากเหตุผลทั้ง 2 ข้อนี้ อ.อัศจึงมีความตั้งใจว่าจะต้องไม่ให้เป็นประสบการณ์เดิม ๆ ที่เคยเจอมาเป็นการอุปสรรคในการทำลายความฝันหรืออุดมการณ์ภายหลังจากที่อาจารย์ได้เกษียณงานมา จึงได้ทำตามที่ตั้งใจไว้เมื่อได้มาอยู่ ณ มทส. ... เป็นจุดเริ่มต้นที่อ.อัศ ได้ย่างก้าวมาสู่ประตุมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีแห่งนี้อย่างเต็มภาคภูมิ

จากผลงานชิ้นแรกอาจารย์เล่าว่า ได้ทำโครงการพืชและอาหารสัตว์ โครงการอนุรักษ์โครงการมะม่วง เป็นความร่วมมืองานวิจัยระหว่างมทส. กับ ม.ขอนแก่น และได้ร่วมงานกับหลายท่านใน มทส. นับตั้งแต่อาจารย์ไพศาล เหล่าสุวรรณ ในยุคบุกเบิก ต่อมาเป็นอาจารย์นันทกร บุญเกิด อ.อัศบอกว่างานวิจัยของที่นี่ติดขัดตรงที่วาระะยะทางการทำงานร่วมกัน และปัญหาอีกเรื่องหนึ่งก็คือ “ชั่วโมงการสอน” ที่มีมากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาในการทำวิจัยและได้ให้ความคิดเห็นว่าถ้าอยากให้มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยวิจัยที่ดีและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปแล้วต้องมีการลดชั่วโมงการสอนลงเพื่อให้มีเวลาในการทำงานวิจัยมากขึ้น

ภายหลังจากที่อาจารย์ทำโครงการมะม่วงมาสักระยะหนึ่งแล้วได้มองเห็นว่ามันสำปะหลังเป็นพืชที่เกษตรกรในโคราชปลูกเป็นจำนวนมากและคิดว่าน่าจะเป็นพืชที่สำคัญต่อประเทศ ประกอบกับมีเสียงบ่นจากกลุ่มเกษตรกรถึง**ความเสียหายในการปลูกมันสำปะหลัง เช่น ปลูกแล้วตาย ถ้าไม่ตายก็มีแต่หัวเล็ก ทำให้ผลผลิตมีจำนวนน้อย** ... จากเสียงสะท้อนปัญหาของกลุ่มเกษตรกรดังกล่าวจึงเป็นจุดประกายความคิดหรือแรงบันดาลใจของท่านที่คิดว่า**น่าจะหันมาทำวิจัยเกี่ยวกับมันสำปะหลังให้จริงจังมากกว่านี้** และนี่คือจุดเริ่มต้นที่อาจารย์มาทำวิจัยในโครงการมันสำปะหลัง เพื่อมีความต้องการว่าให้เกษตรกรได้นำแนวทางการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปลูกมันสำปะหลังให้เกิดผลผลิตที่ดีขึ้นกว่าที่ผ่านมา

จากจุดเริ่มต้นในการปลูกมันสำปะหลังอ.อัครได้ทดลองปลูกในแปลงทดลองประมาณ 50 ต้นและทดลองใส่ปุ๋ยที่แตกต่างกันเพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของการเจริญเติบโตของปุ๋ยแต่ละชนิด จึงได้บทสรุปออกมาว่าการปลูกมันสำปะหลังได้ผลผลิตดีไม่จำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพงเสมอไป **และพบว่าการใช้ปุ๋ยจากธรรมชาตินี้แหละดีที่สุด** จากนั้นจึงได้ขยายการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่ที่กว้างขึ้น ได้ทดลองใช้พันธุ์จากจังหวัดระยอง เป็นพันธุ์จำลอง 4 พันธุ์ พันธุ์ผสมอีก 8 พันธุ์เมื่อทำการปลูกแล้วสักระยะหนึ่งพบว่าได้ให้ผลผลิตที่ดี คือ ขนาดของหัวมันใหญ่ขึ้นกว่าปกติของพันธุ์จำลองที่มาจากระยอง ซึ่งถือได้ว่าประสบผลสำเร็จพอสมควรในการปลูกมันสำปะหลังที่มีการพัฒนาการในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าพันธุ์เดิม

อาจารย์เล่าว่าได้พบผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาโดยบังเอิญซึ่งท่านเองกำลังสนใจและมีนโยบายการสนับสนุนการปลูกพืชไร่มันสำปะหลังของชาวเกษตรกร แต่ขณะเดียวกันท่านเองก็ไม่มั่นใจสักเท่าใดนักว่าจะทำได้เพราะได้เคยมีการทดลองมาแล้ว แต่อ.อัครเองได้อธิบายถึงความเป็นไปได้ในสิ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผ่านมาเคยทดลองการปลูกมันสำปะหลังมาแล้ว และเมื่อท่านผู้ว่าฯ ได้ฟังแล้วเข้าใจถึงขนาดตกลงอนุมัติวงเงินในการทำวิจัย 3 ล้านบาท อาจารย์บอกว่ามันเป็นสิ่งที่เกินความคาดหมายไว้มาก จากนั้นจึงได้มีการตั้งแผนงานไว้ว่า ต้องมีการศึกษาดูงานกับเกษตรกร ทำการฝึกอบรมให้เกษตรกร 3 ตำบลทั้งหมด 90 แห่งที่ทำการทดลองปลูกมันสำปะหลัง ซึ่งผลตอบรับออกมาค่อนข้างดี

ยกตัวอย่าง เช่น ไร่คุณวิเชียรที่ทำได้ถึง 9.8 ตันต่อไร่ ถือว่าเป็นผลผลิตที่มากขึ้นจากเดิม และส่งผลให้เกษตรกรเข้ามาขอศึกษาดูงานอีกจำนวนมาก และเมื่อได้นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาการปลูกมันสำปะหลังมีเงินเหลือและในปีนั้นสามารถขายได้อีก 3 ล้านบาท **อาจารย์มีความเชื่อมั่นอย่างหนึ่งว่า...จะผลักดันโครงการและให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดตั้งสถาบันวิจัยที่มีชื่อเสียงให้ได้โดยเฉพาะในเรื่องการวิจัยมันสำปะหลังทั้งในและต่างประเทศ** จึงได้เดินทางมาติดต่อผู้อำนวยการเทคโนโลยี (ผศ.ดร.ฉัตรชัย โชติษฐียงกูร) เพื่อขอจัดตั้งเป็นศูนย์รวมในการฝึกอบรมถ่ายทอดและพัฒนางานวิจัยมันสำปะหลัง ... และนี่คือการมาทำงานโครงการวิจัยมันสำปะหลังเทคโนโลยี

นอกจากนั้นอาจารย์ยังได้ให้เทคนิคในการทำวิจัยหรือการทำงานอื่น ๆ ว่า

1. ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน
2. ต้องมีแหล่งเงินทุน งบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการ
3. ต้องได้คนที่มีศักยภาพที่ดี มีความพร้อมในการทำงาน
4. ต้องมีกลยุทธ์วิธีการที่จะสามารถเข้าไปแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ได้ มีเทคนิคการเพิ่มผลผลิต มีการใช้หินปูนเข้าใช้ในกระบวนการผลิต
5. ต้องเป็นที่พึงพาของสังคมได้ คือเป็นที่ ๆ คนอื่นเข้ามาขอคำปรึกษา
6. ทำอะไรต้องทำให้ได้จริงอย่างต่อเนื่อง มีการนำเทคโนโลยีช่วยการผลิตเพื่อลดต้นทุน
7. มีความยั่งยืน และพัฒนาไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่
8. ให้ความสำคัญเรื่องของสิ่งแวดล้อม

โดยเฉพาะปัญหาของสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาในปัจจุบันของไทยหรือทั่วโลกกำลังประสบภาวะวิกฤตของภาวะโลกร้อนอย่างรุนแรง และเชื่อว่าการปลูกมันสำปะหลังให้ทั้งเรื่องของอาหารและพลังงานทดแทนได้เป็นอย่างดี

หลังจากที่อ.อัศ ได้เล่าเรื่องการปลูกมันสำปะหลังที่อาจารย์ได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มกำลังรวมถึงความภาคภูมิใจในอดีตถึงปัจจุบันที่ อ.อัศ ได้แก้ปัญหาอุปสรรคการทำงานต่าง ๆ จนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จที่ได้รับ อาจารย์ได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มุมมอง ทักษะต่าง ๆ ในสิ่งที่อาจารย์ได้เล่ามาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น

ปัญหาของโรคเพลี้ยะแมลงที่เป็นศัตรูของการปลูกมันสำปะหลังที่กำลังระบาดหนักโดยอาจารย์ ดร.รุจ มรกต หัวหน้าโครงการอุทยานผีเสื้อ กล่าวว่า ล่าสุดได้ประชุมทางวิชาการกับจังหวัดให้ความสำคัญถึงขนาดต้องสั่งการมอบหมายให้ทุกอำเภอต้องเข้าร่วมประชุมครั้งนี้

หรือการนำพืชที่มีอายุสั้น เช่นพืชสวนครัวที่ใช้เทคนิคการปลูกและเลี้ยงดูอย่างมีประสิทธิภาพชาวบ้านพูดกันว่าเป็นเกษตรประณีต ของพี่สถาพร ชื่อนสุช ผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรประณีต ในการนำเมล็ดพันธุ์พืชดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็น ถั่ว ข้าวโพด มาปลูกแทรกกระหว่างแปลงทดลองการปลูกมันสำปะหลัง หรือว่าจะเลี้ยงสัตว์ ไก่ เป็ด หรือวัวควบคู่กันไป ซึ่งเป็นการผสมผสานได้อย่างลงตัว

สุดท้ายอ.อัศ ได้กล่าวทิ้งท้ายฝากไว้ให้น้อง ๆ เทคโนโลยีได้นำประสบการณ์ที่ได้เล่าเรื่องมาทั้งหมดนี้ ในการนำมาปรับใช้ในกระบวนการทำงาน การดำเนินชีวิตปกติของอาจารย์ กล่าวแบบสั้น ๆ ว่า

1. ต้องมีวิธีการคิดแบบนอกรอบ หาวิธีการบริหารจัดการไว้หลาย ๆ แบบ
2. ต้องมีจุดยืน ทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ละทิ้งความฝัน
3. ไม่วิพากวิจารณ์คนอื่น ในขณะที่ยังไม่ได้รับบทพิสูจน์ที่ดี
4. คิดที่จะทำอะไรสักอย่างหนึ่งให้กับสังคม
- และ 5. ต้องมี **“คุณธรรม”** ควบคู่กับการทำงาน

จากการเล่าเรื่องของอาจารย์ ดร.อัศจรรย สุขธำรง ได้รับการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ที่ผ่านมายาวนานให้กับน้อง ๆ เทคโนโลยี อาจารย์ได้กล่าวชื่นชมถึงกิจกรรมในวันนี้ว่า **เป็นการสร้างเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ดี ที่น้อยหน่วยงานที่จะให้ความสำคัญได้เท่ากับเทคโนโลยี ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงที่ดีในการพัฒนาหน่วยงานและบุคลากรในวันข้างหน้า และขอบคุณทุกท่านที่เสียสละเวลามารับฟังความรู้แม้ดูเหมือนออกเป็นเชิงวิชาการและขอบคุณทุกคนที่มาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งอาจารย์ได้กล่าวทิ้งท้ายไว้ ...**